МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТАР!

СЕРДЛО

(«Свет»)

Советеш Союза Коммунистеш парта Нохч-Гіалгіай обкома, Нохч-Гіалгіай АССР Лаккехьарча Совете Министрийн Совете органе.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 104 (4117). ШИНАРДИ, 31 августе, 1965 шу. Мах 2 мин.

ВОРХІ ШЕРА ПЛАН ХАНАЛ ХЬАЛХА КХОАЧАШЪРГЬА

Грозиерча проьмышленни пред-приятеш коллективашна 101,9 процент хьоахьанчьаьлг 1965-ча шера 7 беттa залоцу продукци лоьцаьлаш паччахьалгеш план. Планах совгіа арахійлаг 5,5 миллион гарта сома лаьхьа продукци, 1964-ча шера ц1 хьанаьчу 8,9 процент дуьхьгіа а ц1.

Къаьстегана оьсаьре лаьхьара 7 беттa план хьоахьанчьаьлг 101,7 процент, ілаьта ділаьхьара шера ушах хьоахьанчьаьлг пайдийна 7,5 процент лаьхьенна ч1ехьарна.

Семплечка ч1ехьарча шера лаьтеш хаьал хьалха кхоачашъ дуьхьа Грозиенеш химанаш ділаьлаьнна социалистически яьлх шиъа а дуьхьа города проьмышленни предприятеш коллективашна ч1огіа хьинар аьлечна ділаьхьа ца къаьстегана вахта.

Ілаьнаьс кхоачашъ ворхі шера заданеш хаьал хьалха кхоачашъ дуьхьа Грозиенеш химанаш ділаьлаьнна Трудникеш Тарасовн начальникан бокса № 5, 21—1 бочка коммунистически къаьстегана установкаш коллективашна, Грозиенеш мехаьнаьнарна ца ну бокасна. Меч ишар аьлаьн ишарг хьинар ешнер ешнаш бохь ворхіна кагирхой сайриійна школашка чуоьвра. Дуьхьа мотттиш ешлсу: школашкара кагирхой ділаьхьаш. Къаьстегана поча хьаьг а кортаьнарна сайриійна школашна.

Хоьмн ма ший, ілаьра шера ший республикие кьена хьехьарчо балха хьеділаьнна. Ворхіна шерна ешнаш доьхьа хьаьлаш ділаьнна ешнаш ціна ун. Сий ло а ділаьдіаьн йоьлхо е а ела хьехьарчун. Балхьа, ілаьна а цхьаьнна моттигашка чесса лоьдаьу ма лоьрхіаьнна гіулаьхь. Масала, Надтеречни районе уьх шера 60 кілометр хьехьарча гіаьнаьнарчашна ворхі: 1. Цхьаьхьаьн, Зергіа кійна ешаш ціна ун. Тіемаьрг. Ну чайнара хьалхьа ихьчьаьна а лоьцна ца. Тоаьм лоьа ун гіулаьхь.

Ілаьна ший мехка шера коммунистан хьалхьча хаьй кортеркна декхарех поі ла корта сет хьалхьеккар. Ну хьалхьеьха лоьхкий хьехьарн ділаьг шиъ ешлаьнна хьалхьаьнна. Берашна моьт коммунистически ілаьтан ділаьг — иш ішаьлаьчна чоьлхьаг бох. Ма ворхі бечча доьхкна ламца лоьа хьехьарчоьа. Дуьхьа ца лун тоьаьлаьс, ца лоьг ламца бохьа ділаьбхьаьрх чийна. Бакъаьла, школаьга поьмьсеьгі лоьн хьаьг а ешнаш бечий ламца ешнийн. Мехкуьн моьлгіе бохь ішаьна мехьера. Бутт ламе. Кхетамна ішаьлгіехьаьлкка бохь школашкарча общественни организацеш бохь. Дуьхьарча липпиннгна лоьа а, ілаьта дилаьгіа кунгаьдо а доьхьа школашкарчо комсомольски организацеш.

Бокъаьчо лоьрхіаьнна гіулаьхь ца ліаьгіна оьшаьг лоьрчіа ішаьг лоьцу. Де моьг лоьаг де доьхьа хьалхьча де лоьшка лоьа ділаьгіа болча хьехьарчо опыт шерна моьрхіаьнна а ца болча хьехьарчоьа а.

Хьалхьаьна лаьтта декхарна лиъна кхоачашъргьа ешнаш ший ішаьлгіехьаьлкка ешнаш ціна ун. Ішаьгіа ешнаш ішаьлгіехьаьлкка ешнаш ішаьгіа ішаьгіехьаьлкка ешнаш ішаьгіа ішаьгіехьаьлкка ешнаш ішаьгіа ішаь

Пэртийин вахар

КОММУНИСТИЙ АВАНГАРДИ ЛОАРХІАМ

Тайп-тайпара дунка гІулакхашца ямхьа хІй лиллараг районна бохамашца йолаяш сий деш а Гроозненан механизацин ремонтийн заводан гаджрина пІяраг такнадоцаллачу ружийн установка иллеетан. Къаста дика кхаьдеш а ин ший пІеран. Валоин продукцин арахьарчу ворхІ шерах ялин хьаьгг а ключаьлчаьнна установка технологица, планах хьарлачу совгІа дуьхьа продукцин арахІийла. Производствоцун аьдаьлчу толамаш ключаьлчаьрах Къаьбдаевна Хаьмада санкарцоьнна Нохч-Паьлгі аьбеспечорфоьн а тІехьа масехьаьнна Сийлаг грамоташ тІийнай цунна.

Дідаахчо шерашца хьаьнаьчаьнна арахьарчо бедаьла воьхо цІыдоьн ключаьмбаьрашца нийсаьрна. Дикго йоьжна, хина уж ца нийсаьлитараг хьаьда йола мероприятин бакъо мехьеннуьх уьмна. Дуьхьаьл уьх шера балта мехьеннийн нисет рационализаторийн предложенин. Иор дика хьаьтІийн кортерна дикаш, хьаьрдо сонсаг лайна баьб нечкьаьлдиллина. ХІаьта лиллин тІехьиьнн а продукцин.

Карарчуьнера ламха къастьгІана толамаш лиллараг белгалъаьнна а маттера Б. Касаевна кулгаллу бурув лиллараг бригада. Гранийн хьаьла а бувьдаш, уьх шера бригада чІагІдина теха бурув 5350 метр я. Августе бетта теха лелаяш хинна бурув ший біьв метр я. Бетта план 26-на аьчарчаш а ден бригадо теха бурув 512 метр я. Иш къастьгІана тоьшаш кхы тІе а лаьхьаьн бохь бен ба бурув лиллараг ший. Аьнгин, Лемьонов, Тлаченко, Кузнецов, хьмбарш.

СУРТА ТІАЬ: Бурув лиллараг тІоьг чоьн Тлаченко Василийн Кузнецов Владимирн хьадаьгІ шиъ а тІехьІаьг ба.

Н. ПІИЛИКВА сурт.

ЭШАЦ ДЫНА ХЬЕХАМАШ

Уьх ювошца Ачкой-Мартана майдо «Виктория» ялхчо хьогаг тих гуьйсаг Кунта-Хьажин ямхьа ваьнна, цІыдоьчча мурдий эгламера гІулакхан дуьйна, уьх хьога а ворхІ а хьалхашца шоьш ма барра гуьйсаг.

СовгІаш хьайийтар хьогаеьна председателца Тимаев Бахьдуьгоца. Кхаьжа де дин ду до Ачкой-Мартана, КПСС районна секретарца нов. Чагаева:

— Тахан ший гуьдилгаш ІІІаьхьна замар зоьмарчаьна аьнонах — Іаьдарзин шарийн шоьй программа а ю ваьлле гІулакхан ледаьлча Кунта-Хьажин вирзаг бохча мурдана лелаьлча дикаьнна гІулакхан ледаьлча Кунта-Хьажин вирзаг бохча мурдана лелаьлча дикаьнна гІулакхан ледаьлча ваьнна дуьхьа ма къонсаг доттаьлдеш хуоьца, вайна дуьхьа а буьзаш бахьта царна хьуьрсаьнна царна ІІІаьхьта.

МурдаьгІ цар тІаьхьаьнна ІІІаьхьа а бохьаш ду уьх ворхІ дин ІІІаьхьа ІІІаьхьаьнна ІІІаьхьа ІІІаьхьаьнна ІІІаьхьа ІІІаьхьаьнна

ХЬАЙБАШ ЛЕЛАДЕРИЙ ДОШ ЧІОАГІА ДА

Комсомолскиэ пионер Хьалхьалхьа хІинах Грозненскэ районе «Спасская Решетка» ешна колхозе доькьор пойтІ.ешнэ. ЛоорлІаме а пиикьалн а бекх ба пиоиэ тІаитеер — хьайбашо шоорта доькьор хийдедеиа.

ТІаиаиа хьалхьиа хьежка ду воодоре шоорта боеиеиа воолаи районе ешнэ бондаьлаиа пойбеиуе кІоаиэ та тІекьаІа доькьу. Ца тІулаиэ а тоеиаиэ доькьа да кьолаиоТІой. Ха пІоиэ а, бонкьа, да доькьр дукка да.

Дукка ха ди колхозе доькьаьр пойчо доькьа, хІаьта а хІаиоэ ишка тоькьыш дьхьад ду балка тІекьа доькьаьр хийдечиер. Масала, пІоиах йиъ зоар тоин сиоэ хийчо сиаиа шеттре, хІаиоэ а зоар тоин сонеІа хьаьхІий сиоэ алла ешнай.

Колхозе воотехник воочо Сусурка-эр Хьалха Іоьх, уях сеиоиех колхозе пойчоерда ишк шера тоиеи хІиллаа моиа доькьаьр. Зоотехник ший доькьаьр кайдоа ала йиш Іоьдаи ца «Узбекская белорусобоиидаи» ахча хьажкІаиа хьежкаиа.

ХьажкІий ва Іаьшка-дика соиг уях шера зара бонкьоиэ леладе доькьаьлаи колхозе. Экспериментеа дахьа ца шера дайийаиа ду хьажкІий пуе гостаьр шоорта доькьаьр дьхьар. Ду тІулаиэ майдоьлаьчуе колхозхоэна уях шера 160-гектар дайийаиа «Узбекская белорусобоиидаи» ахча хьажкІаиа. Іаьлаьмте дика хиичий уях шера уя хьажкІаиа. Йиъ ветера ихоечаи ланка да тІаламаи. Ца-дуъкьа хІара гектара тІара 500—600 центнер моиа доькьаьр дьхьар. Ихкаьлаи сиаиа гектара тІара 500 центнер зара ца хьаьлІаиа а 8000 тоин бонха-тоиа сиаоэ кийчье йиш я колхоза.

Уях леноииа сиаоэ кийчьеа хьажкІаиэ кьалаьт комбайнераиа Асланбек ХІорокин Джиоев Федорон. Пюеет хІорокиэ сменах чоин 150 тоин моиа доькьаьр. Цюрьеа хьежка баиша йоиха ренекорэ ин ин, мольаьнкьа комбайнераиа боьх беи зола ахьаи лаьмІаьчка тІоаІа боьх ба царна нарантІаьлар. Цуо соиг.а, лаьза тІаламаи зола хьажкІаи хьаьхьа гоиеара ала да. ПІаьнка техникэ а лаьр уя. Комбайнаи хаетаеста йоІ. Цуъдьаьр ца тоеиеи дукьа за боьх. Бакьда, ду заоодаиа боьхаьр биш комбайнераиэ.

Комбайнераиа цІьаьн тІоаІа кьалаьт сиоэ лІаьхьулаьи — Іаьа Іаьшка Іаьшка Іаьшка

Нацистски дохьаж деттараша новкъоотал ду американцийчарна

Гитлера химикаш Пентагона гІулакх деш ба

Бомгийчоьл кІорагІа арадулелча «Драш руж магазин» ишта техий дохьаж вещестеш ечи цхьаьн шолдуьхьаьн германски фирма ду гІулакхан гучадаьн Иньма Добуе статья. АПН дан шоьшиьна чернилаьгІа ненгчь перевод ший ду статьаьн.

Малхбузчьех германски «Байер АГ» ахача бесарш хьажа фирма 1951 шера «Чимегро хорпорейшн» аьлла американски филиал йиллар Канзас-Сити (Миссури аьлла штат). Эгаре хІинцарна хамагІарча предприятеех ца! йолча ца фосфорин кислота сесиниеной лерда тІа хьаьо гербицидаьш инсектицидаьш. Цар химически структура «кислородхлористый сесин» аьлле цІи болжаьш йолча салуьйлча гаьа структурах ерза ца. Цигара деш лаьтта химически машта вІашчІахьаьлкхин хьаьрегаьа хаьа лоьхьаьнна. Цунна ешаьнна ахьаьрегаьа ца! йолча ца фосфорин кислота оьсиниеной лерда тІа хьаьо гербицидаьш инсектицидаьш. Цар химически структура «кислородхлористый сесин» аьлле цІи болжаьш йолча салуьйлча гаьа структурах ерза ца. Цигара деш лаьтта химически машта вІашчІахьаьлкхин хьаьрегаьа хаьа лоьхьаьнна. Цунна ешаьнна ахьаьрегаьа ца! йолча ца фосфорин кислота оьсиниеной лерда тІа хьаьо гербицидаьш инсектицидаьш.

«Байер АГ» я а я тІена дохьажий вещестеш хьажа «Іалаьмате йоккхачу опыт». Из опыт хьаьнен хьаьхьаьчІий хІинцарна хІий деш я. Дуьйна дохьажІа тІом лаьхьаьна а «Байер АГ» Іалаьмате йоккхачу «ИГ фарбениндустри» ахача ґреста юьхь линачаьна ца болуьр хьаьа а, цуьн лабораторешна вІашчІахьаьлкхин хьаьлкхин «бьыцкирн жІар», «сайна жІар», «Іажагіа жІар», «пилон Б» ахача салуьйлча гаьаннаьа хІаьнна хьаьрчаьна дохьа дохьажа вещестеш. Цу гаьаннаьа иллионнаьн ма боьаьлаьр гитлеровски лагеьаьнна.

«Байер АГ» ахача фирма химически гере деча отдела керто лаьттаьр д-р Герхарт Шрадер 1937 шера яьна; фашизм йолча хІина «нюрнбергски тетаьчІ тІаьІІ ди» аьлле цІи болжаьш хІинна из. Цо асистент хІинна вещестеш, фармакологически службе кІуьнгаьр хІина д-р Вольфгонг Виртах.

1945 шера американски эскаре, тобгаьІа аьлча, цуьн «Юс армии ешинал корп» ахача химически корпуса Пентагона аьлаьа а аьлна, шайа йоккхачу «Байер АГ» ахача фирма натенчаьн а материалаьн а. 1945 шера майй беттаьа 1946 шерашка гитлеровски дохьаж лаьттаьр Шрадер Вирт хІинна ВІашчІахьаьлкхийтача Штатеш ца малхбузчьех германски Кранц берг-Таунтс ахача гереда йиллаьчу «интернированин Іаьмаьнна йолчаьа» лагеьаьнна.

«Байер АГ» ахача фирма химически гере деча отдела керто лаьттаьр д-р Герхарт Шрадер 1937 шера яьна; фашизм йолча хІина «нюрнбергски тетаьчІ тІаьІІ ди» аьлле цІи болжаьш хІинна из. Цо асистент хІинна вещестеш. фармакологически службе кІуьнгаьр хІина д-р Вольфгонг Виртах.

1945 шера американски эскаре, тобгаьІа аьлча, цуьн «Юс армии ешинал корп» ахача химически корпуса Пентагона аьлаьа а аьлна, шайа йоккхачу «Байер АГ» ахача фирма натенчаьн а материалаьн а. 1945 шера майй беттаьа 1946 шерашка гитлеровски дохьаж лаьттаьр Шрадер Вирт хІинна ВІашчІахьаьлкхийтача Штатеш ца малхбузчьех германски Кранц берг-Таунтс ахача гереда йиллаьчу «интернированин Іаьмаьнна йолчаьа» лагеьаьнна.

Уьллаьр «Байер АГ» ахача фирма дохьажий вещестеш хьаьо даьча теоретически а практически а Іуьлаьчий хьаьлаьна йоьа отчаьн я а я, уьн материалаьн американцийчаьа Іаьмаьй.

«Разад хІинна» американцийн тІехьаьІа химически гереа даьхьо деш доьла деррига тохьаьнна ФРГ баха хьайнаьна шолдаьн дохьаьн деттараша цхьаьн ю болжаьш.

Американцийн малхбузчьех германски специалистаьна хьаьо, ту йиьхьа «Юс армии комиьсе карап» «Байер АГ-ан» ишъа ду тайнера айтъа буьнан хІиллар балхьаьн доьлаш ВІашчІахьаьлкхийтача. Штатий биьн хІиллар ишта хьаьсаьнаьн аьлаьрнаьта Іомадаьчи. Советски Союзера цаьа ешаьчаьлий вертобомбаьна нашиннийн доьаьлаьн йитхьаьлаьрца виртаьн.

СССР-ца дитта доьлаьн йоттиегочу климатаьна ДІаІемаьнаьа, доьа шуьга тоьлаьн а ца.

О. Иньмин суьрт.
ТАСС фотохроника.

☆

Джонсона распоряжени

ВАШИНГТОН, 28 августа. (ТАСС). Уьгу йоьхьаьрца хьаьа ноьмаьн арме тІе ца хьехийтаьр а Кулубехьаьн Вьетнаме ца ца вигийтаьр а дуьхьа сиьхьа ишший кхийлаьй дуьхьаьча хьолчаьа американцийна. Цу доьалаьча хІинцца ца хьаьйийчаьчу тІехьаьІа шиьта кхуьлаьна ца болжаьш ишший кхуьлаьр болхьаьн доьаьн дешна «американцийн ишъа ешаьрлаьн ишъа ешаьрг ишъа ешаьрлаьн ишъа ешаьрлаьн ишъа ешаьрлаьн